

Havbruksnæringens lokalitetstilgang

Nofima, Sintef Fiskeri og Havbruk, UITØ/Norges Fiskerihøgskole og Bygdeforskning har gjennomført et forskningsprosjekt som utdyper havbruksnæringens fremtidige lokalitetsbehov. Havbruksnæringens utvikling og struktur har synliggjort et behov for nye lokaliteter som ivaretar moderne og miljømessig drift i samspill med andre bruks- og samfunnsinteresser.

Arbeidspakke: Interkommunal planlegging og ringvirkninger

Interkommunalt samarbeid i sjø er relativt nytt i forhold til interkommunalt samarbeid på andre områder. En utvalgsstudie av Skjeggedal & Harvold (2012) viser at interkommunalt plan-samarbeid generelt er relativt beskjedent. Det er likevel klart at mange kommuner, særlig små distriktskommuner mangler eller har liten plankompetanse og derfor kan ha stor nytte av samarbeid på plansiden. En utfordring med interkommunal planlegging er imidlertid spørsmålet om kommunal styring. For politisk ledelse i kommunen vil det ofte være viktig å beholde retten til å styre bruken av areal i egen kommune, uten innblanding eller hensyntagen til nabokommunen. Dette påvirker hvorvidt og hvilken form for interkommunalt samarbeid partene velger.

I henhold til vår spørreundersøkelse i prosjektet om hvem som bør organisere fremtidige planprosesser mener 48 prosent at dette bør være kommunen, 19 prosent at det bør skje i interkommunal regi, mens 30 prosent mener at det bør være fylkeskommunen.

Spørsmålene gjaldt deltakelse i kystzoneplanprosess, kommuneplanprosess og kommunedelplanprosess og ikke interkommunale planer spesielt.

Hvilken kunnskap er næringa opptatt av å formidle til kommuner og fylkeskommuner? Når man diskuterer hvilken kunnskap næringen kan og bør bidra med, har man i stor grad fokusert på næringens arealbeslag og arealbehov, mindre på næringen positive bidrag til kommuner, regioner og nasjonal økonomi. Men også her er næringens delaktighet og kunnskapsformidling viktig, spesielt i planprosessene hvor avveining mellom ulike bruker- og verneinteresser skal gjøres. Et relevant spørsmål er derfor hvilket kunnskapsgrunnlag som ligger til grunn for kommunenes arealbeslutninger. Hvilken type kunnskap benyttes, hvilken kunnskap er tilgjengelig (biofysisk og samfunnsøkonomisk) og hvordan vurderes ulike typer kunnskap i planprosessene?

Ifølge Fiskeridirektoratet har de aller fleste kystkommuner en kystzoneplan, men mange er gamle og utdaterte. De inneholder områder avsatt til akvakultur (A-områder) som ikke lenger kan brukes, og mange har ikke vært revidert på flere år. Det er imidlertid mange kommuner som nå er i ferd med å rullere eller lage nye planer og vi ser en stor økning i interkommunal planlegging for sjøarealet. **Hele 65 kommuner som er engasjert i 6 ulike prosjekter** i fylkene Troms, Nordland, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal og Hordaland utarbeider felles kystzoneplaner.

Kunnskapsgrunnlag relatert til **havbruksnæringens samfunnsøkonomiske ringvirkninger** kan brukes som innspill kystzoneplanleggingsprosesser. «Kystplan Helgeland» er et prosjekt som pågår, hvor målet er å få utformet og vedtatt en interkommunal kystzone plan for 13 kommuner på Helgeland. Vi har studert havbruksaktøren **Nova Sea AS med samarbeidende bedrifter**.

(se side 2)

Prosjektdeltakere

Leder Otto Andreassen, Nofima

Øvrige deltakere:

UITØ/NFH

Bjørn Hersoug

Jahn Petter Johnsen

Ann Magnhild Solaas

Sintef Fiskeri- og Havbruk

Knut Torsethaugen

Leif M. Sunde

Bygdeforskning

Katrina Rønningen

Svein Frisvoll

Nofima

Kine M. Karlsen

Ingrid Kvalvik

Roy Robertsen

UiT / NORGES ARKTISKE
UNIVERSITET

Bygdeforskning

SINTEF Fiskeri og havbruk AS

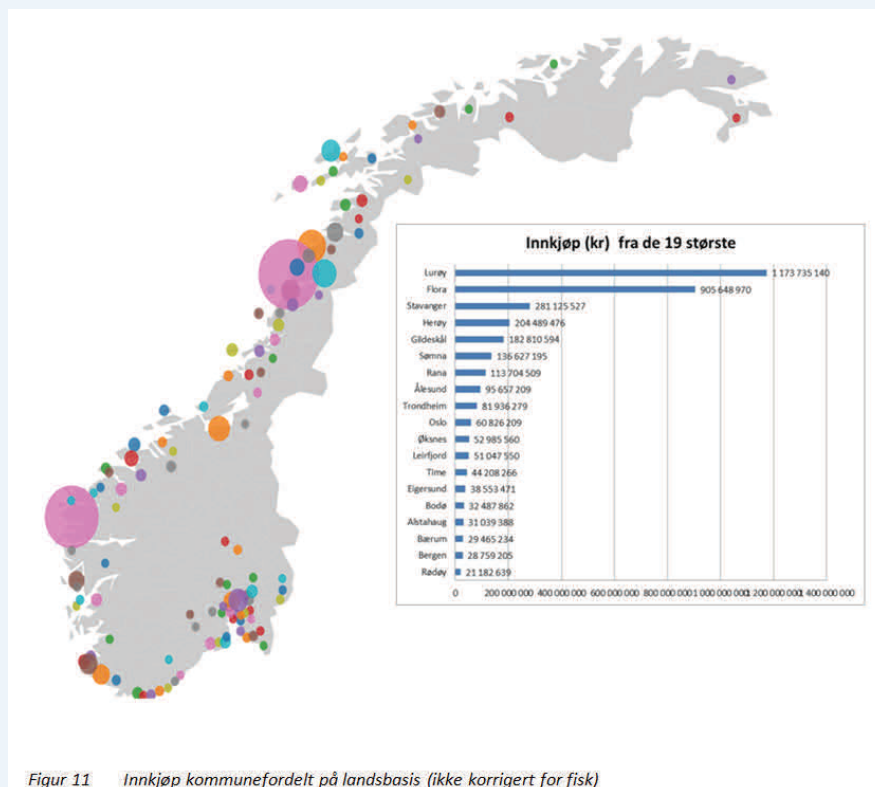

Vi har laget et case som viser ringvirkninger av havbruksaktivitet lokalt, regionalt og nasjonalt, og undersøkelsene våre viser at det skapes store verdier og gir grunnlag for aktivitet langt utover lokalitetskommunene. Det gjelder også nasjonalt, men effektene er utvilsomt størst regionalt og lokalt. Den direkte aktiviteten innad i selskapene gir en sysselsettingseffekt på **248 årsverk** og personene skatter til **28 kommuner**. Lokalt er det Lurøy kommune og øya Lovund som huser de fleste av årsverkene på grunn av slakteri og foredlingsaktiviteten.

Nova Sea kjøpte varer og tjenester i 2012 og 2013 fra eksterne aktører for **2.66 milliarder kroner, hvorav innkjøp fra bedrifter tilhørende kommuner i Nordland fylke utgjør nesten 2.2 milliarder kroner**. Vi har beregnet andelen av sysselsettingseffekten for disse innkjøpene på et utvalg av bedriftene, som gir **124 årsverk**.

Rapporten (www.nofima.no nr. 35/2014) tar for seg hvordan kunnskapsgrunnlag relatert til havbruksnæringens ringvirkninger kan opparbeides og brukes som innspill til interkommunale kystzoneplanleggingsprosesser. Kystplan Helgeland er et prosjekt som pågår, hvor målet er å få utformet og vedtatt en interkommunal kystzoneplan for 13 kommuner på Helgeland.

Vår Case er basert på regnskapsdata fra havbruksselskapet Nova Sea AS med samarbeidende selskap. Utgangspunktet er å vise at bedriftsinterne data som ligger i bedriftens datasystemer og registreringer, kan anvendes for å synliggjøre virksomhetens samfunnsmessige betydning ved å måle indikatorer for ringvirkninger, i første rekke **sysselsetting** og **leverandørinnkjøp**.

Figur 11 Innkjøp kommunefordelt på landsbasis (ikke korrigert for fisk)

Nofima rapport: 27/2014 - Interkommunale planleggingsprosesser – et bedre verktøy for lokalitetstilgang?

Nofima rapport: 35/2014 - Interkommunal kystzoneplanlegging – kunnskap om samfunnsøkonomiske ringvirkninger fra havbruksnæringen